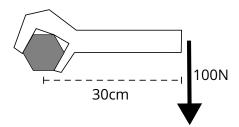
Facit till 3. Jämviktsproblem

3.1.
$$M = F \cdot l = 100 \,\mathrm{N} \cdot 0.3 \,\mathrm{m} = 30 \,\mathrm{N} \,\mathrm{m}$$

3.2. Vi kan kalla avståndet mellan Pelle och mittpunkt för x. Pelles massa är $m_P=80\,\mathrm{kg}$ och hans lillasysters massa är $m_L=40\,\mathrm{kg}$. Pelles tyngdkraft är $F_P=m_P\cdot g$ och hans lillasysters tyngdkraft är $F_L=m_L\cdot g$.

Vi söker *x* genom att sätta upp momentekvationen:

$$\widehat{O}: \qquad F_L \cdot 1.5 - F_P \cdot x = 0$$

$$m_L \cdot g \cdot 1.5 - m_P \cdot g \cdot x = 0$$

$$-m_P \cdot g \cdot x = -m_L \cdot g \cdot 1.5$$

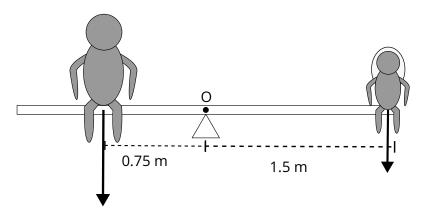
$$x = \frac{m_L \cdot g \cdot 1.5}{m_P \cdot g}$$

$$x = \frac{m_L \cdot 1.5}{m_P}$$

$$x = \frac{40 \text{ kg} \cdot 1.5}{80 \text{ kg}}$$

$$x = 0.75 \text{ m}$$

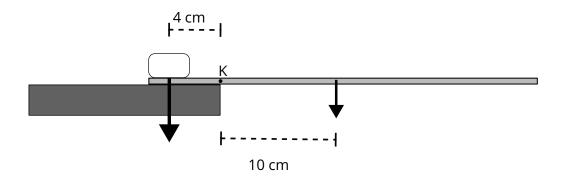
Svar: Pelle måste sitta $0.75\,\mathrm{m}$ från gungbrädans mittpunkt för att gungbrädan ska vara i balans.

3.3. Det okända i uppgiften är linjalens massa, m_L . Vi vet att suddigummits massa är $m_s=30\,\mathrm{g}$. Vi kan även räkna ut linjalens tyngdkraft, $F_L=m_L\cdot g$, och suddigummits tyngdkraft, $F_s=m_s\cdot g$.

Vi kan nu ställa upp en momentekvation kring kanten på bänken K:

$$\begin{split} \overset{\curvearrowright}{K}: & F_L \cdot 0.1 - F_s \cdot 0.04 = 0 \\ m_L \cdot g \cdot 0.1 - m_s \cdot g \cdot 0.04 = 0 \\ m_L \cdot g \cdot 0.1 = m_s \cdot g \cdot 0.04 \\ m_L = \frac{m_s \cdot g \cdot 0.04}{g \cdot 0.1} \\ m_L = \frac{m_s \cdot 0.04}{0.1} \\ m_L = \frac{30 \, \text{g} \cdot 0.04}{0.1} \\ m_L = 12 \, \text{g} \end{split}$$

3.4. Vi vet inte om styret är i jämvikt, alltså kan vi inte skriva upp hela momentekvationen med noll i högerled. Vi kan däremot undersöka vad totala vridmomentet medurs och moturs är.

Vi kan börja med att räkna ut vridmomentet från den vänstra kassen (medurs), $M_1=F_1\cdot l_1=5\,\mathrm{kg}\cdot 9.82\,\mathrm{m/s^2}\cdot 0.2\,\mathrm{m}=10\,\mathrm{N\,m}.$ Vi kan sedan räkna ut vridmomentet från den högra kassen (moturs), $M_2=F_2\cdot l_2=3\,\mathrm{kg}\cdot 9.82\,\mathrm{m/s^2}\cdot 0.5\,\mathrm{m}=15\,\mathrm{N\,m}.$

Eftersom $M_2>M_1$ så kommer styret vilja rotera moturs. Pelle kommer alltså behöva tillföra ett vridmoment på $5\,\mathrm{N}\,\mathrm{m}$ medurs för att styret ska vara i balans.

Svar: Pelle kommer behöva tillföra ett vridmoment på $5\,\mathrm{N}\,\mathrm{m}$ medurs för att styret ska vara i balans.

3.5. Vi kan välja antingen vänster eller höger stödyta som mittpunkt för rotation. Här väljer vi vänstra stödytan, och kallar den för V.

$$\begin{split} \overset{\frown}{V} : m \cdot g \cdot 10 \, \mathrm{m} - F_H \cdot 15 \, \mathrm{m} &= 0 \\ m \cdot g \cdot 10 \, \mathrm{m} &= F_H \cdot 15 \, \mathrm{m} \\ F_H &= \frac{m \cdot g \cdot 10 \, \mathrm{m}}{15 \, \mathrm{m}} \\ F_H &= \frac{50 \, 000 \, \mathrm{kg} \cdot 9.82 \, \mathrm{m/s^2} \cdot 10 \, \mathrm{m}}{15 \, \mathrm{m}} \\ F_H &= 327 \, 333 \, \mathrm{N} = 327.333 \, \mathrm{kN} \end{split}$$

Enligt jämvikt måste höger- och vänster stödyta sammanlagt ta upp hela tyngden av bron, så vi kan räkna ut vänster stödyta genom att subtrahera höger stödyta från tyngden av bron:

$$F_V + F_H = m \cdot g$$

$$F_V = m \cdot g - F_H$$

$$F_V = 50\,000\,\text{kg} \cdot 9.82\,\text{m/s}^2 - 327\,333\,\text{N}$$

$$F_V = 163\,670\,\text{N} = 163.67\,\text{kN}$$

Svar: Vänster stödyta tar upp $163.67 \,\mathrm{kN}$ och höger stödyta tar upp $327.333 \,\mathrm{kN}$.

3.6. Vi kan lösa detta problem på två sätt. Vi kan antingen se till att totala vridmomentet kring upphängningspunkten O är noll, eller så kan vi se till att totala krafterna i y-led är noll. Vi väljer att lösa problemet med vridmoment.

 m_b är balkens massa, m_p är Pelles massa, g är tyngdaccelerationen, F_l är linans kraft.

$$\begin{split} \widehat{O} : -m_b \cdot g \cdot 2.5 \, \mathrm{m} - m_p \cdot g \cdot 3 \, \mathrm{m} + F_l \cdot \sin 30 \cdot 5 \, \mathrm{m} &= 0 \\ F_l \cdot \sin 30 \cdot 5 \, \mathrm{m} &= m_b \cdot g \cdot 2.5 \, \mathrm{m} + m_p \cdot g \cdot 3 \, \mathrm{m} \\ F_l &= \frac{m_b \cdot g \cdot 2.5 \, \mathrm{m} + m_p \cdot g \cdot 3 \, \mathrm{m}}{\sin 30 \cdot 5 \, \mathrm{m}} \\ F_l &= \frac{100 \, \mathrm{kg} \cdot 9.82 \, \mathrm{m/s^2} \cdot 2.5 \, \mathrm{m} + 80 \, \mathrm{kg} \cdot 9.82 \, \mathrm{m/s^2} \cdot 3 \, \mathrm{m}}{\sin 30 \cdot 5 \, \mathrm{m}} \\ F_l &= \frac{4811.8}{2.5} \mathrm{N} \\ F_l &= 1924.7 \, \mathrm{N} \end{split}$$

Svar: Linan tar upp $1924.7 \, \mathrm{N}$.

Senast ändrad: 4 februari 2024, kl 17:41